

Problemy z niewłaściwym zachowaniem u dzieci.

Istnieje wiele przyczyn które prowadzą do pojawienia się problemów wychowawczych. Istotne jest zastanowienie się nad tym, dlaczego u danego dziecka występują zachowania problemowe, gdyż prawidłowe rozpoznanie przyczyn umożliwi opracowanie skutecznych metod postępowania.

Niektóre przyczyny prowadzące do pojawienia się problemów wychowawczych:

- trudne zachowanie będące konsekwencją objawów – nieakceptowane przez otoczenie zachowanie dziecka wynikające nie z jego złej woli, ale z obecności objawów zaburzeń (np. ADHD, lęku społecznego), chorób czy też problemów emocjonalnych. Zachowanie takie nie jest winą dziecka, często nie ma ono wpływu na jego pojawienie się czy na jego nasilenie,
- brak znajomości zasad – zachowanie dziecka wynika z przekonania, że sposób jego postępowania jest akceptowany przez otoczenie (np. dziecko nie spełnia poleceń rodziców, ponieważ rodzice zazwyczaj ich nie egzekwują),
- niewłaściwe zachowanie – dziecko zna zasady i normy postępowania, pamięta o nich, ale dla osiągnięcia korzyści lub sprawdzenia stanowczości dorosłych sporadycznie próbuje je złamać. Zachowanie wiąże się ze świadomym działaniem dziecka.
- agresja impulsywna- nieplanowane zachowania agresywne przybierające postać nagłych wybuchów, pojawiające się zwykle wtedy gdy dziecko nie radzi sobie z sytuacją lub w stanie silnego napięcia emocjonalnego. Dziecko zazwyczaj nie ukrywa swojego zachowania, nie przewiduje jego konsekwencji, później żałuje swojego postępowania.

Niewłaściwe zachowanie dziecka nie wynika z chęci zrobienia nam na złość czy z złego charakteru. To eksperyment którego celem jest poznanie naszych reakcji. Od rodziców i opiekunów zależy czy niepożądane zachowania wejdą na stałe do repertuaru dziecka. Szantaż, kaprysy, nieposłuszeństwo to dla małego dziecka sposób na określenie relacji między nami a nim. Każda przesada w sytuacji, gdy małe dziecko dowiaduje się co jest dobre a co złe, co jest przyjętym i normalnym sposobem komunikowania się ludzi między sobą, może spowodować, że nauczy się ono niewłaściwie rozwiązywać trudne sytuacje. Gdy rodzice i opiekunowie na trudne i niepożądane zachowanie dziecka reagują w sposób bardzo pobłażliwy lub nie reagują wcale to zrozumie ono że nie trzeba przestrzegać reguł i ograniczeń ponieważ inni i tak mu ustąpią. Dziecko w takiej sytuacji nie będzie widzieć nic niewłaściwego (tego nauczyli je rodzice). Z kolei gdy rodzice na niepożądane zachowania (np. napad złości

połączony z płaczem i tupaniem, reagują głośnym krzykiem lub biją dziecko nauczą je że należy ustępować przed krzykiem, wymuszeniem, siłą fizyczną. Dziecko wychowywane w ten sposób okaże się osobą wykorzystującą słabszych i ulegającą silniejszym.

W pracy z niewłaściwymi zachowaniami dziecka ważne jest:

- określenie norm i zasad obowiązujących np. w rodzinie oraz konsekwentne ich przestrzeganie. Nawet jeżeli dziecko nie potrafi czytać, warto spisać zasady na dużej kartce i wywiesić w widocznym miejscu, łatwo będzie się wtedy do nich odwołać (można dodatkowo przedstawić je w formie rysunków),
- określenie systemu kar i nagród za właściwe i niewłaściwe zachowanie i konsekwencja w ich egzekwowaniu,
- w przypadku wystąpienia niewłaściwego zachowania należy najpierw przypomnieć o zasadach i dać ostrzeżenie, co grozi za ich przekroczenie. Należy dać szansę na zmianę zachowania,
- w sytuacji pojawienia się zachowań agresywnych (np. bicie, gryzienie) najważniejsze jest natychmiastowe przerwanie sytuacji i wyraźne okazanie dezaprobaty. Dziecko musi wiedzieć że takie zachowanie nie będzie akceptowane.
- pomoc w zorganizowaniu dobrej zabawy z drugim dzieckiem,
- wyjaśnianie z dzieckiem trudnych spraw (konfliktów, nakazów, zakazów) gdy dziecko jest w miarę spokojne,
- nie skupianie się tylko na negatywnych zachowaniach, ale szukanie w dziecku zachowań pozytywnych wzmacniając je poprzez pochwałę,
- współpraca z rodzicami dziecka i stosowanie jednolitego systemu oddziaływania wychowawczego,
- uczenie dziecka radzenia sobie z negatywnymi uczuciami (złością, agresją)
 - * malowanie obrazka złości a następnie potarganie go,
 - * ugniatanie plasteliny,
 - * uderzanie w poduszkę,
 - * ryczenie jak lew,
 - * robienie kulek z gazet i rzucanie nimi itp.

Opracowała: Anna Piekarz – psycholog PPP Żywiec